

Ölvedi János hagyatéka a Müncheni Magyar Intézet regensburgi könyvtárában

Ölvedi János (Érsekújvár, 1914. július 20. – München, 1983. április 22.) újságíró, történész, jogi tanulmányait 1932-ben Pozsonyban kezdte meg, 1934-től Budapesten folytatta, majd 1937 elején megszakította. Egyetemi évei alatt részt vett Budapesten az Egyetemi Kör és a Márciusi Front tevékenységében, és csatlakozott a Magyar Akadémikusok Keresztény Köréhez, valamint a Prohászka Ottokár Körök Szövetségéhez. 1935-től a 'Magyar Szemle' munkatársa. A felvidéki területek visszacsatolását követően 1938. november 15-től 1940. március 31-ig a felvidéki ügyek minisztériumában Jaross Andor tárca nélküli miniszter titkára. Ebben az időszakban társszerkesztőként gondozta „A visszatért Felvidék adattára” című kiadványt (Budapest 1939). A minisztérium 1940. áprilisi megszűnése után a szófiai követségen 1944 elejéig sajtóattasé. Hazatérte után a 'Függetlenség' című kormánypárti napilap munkatársa. 1945-ben előbb Ausztriába, majd az USA-ba emigrált, végül Nyugat-Németországban telepedett le. 1951-től 1979-ig a Szabad Európa Rádió munkatársa (Nyárhidi László néven). Elsősorban kulturális kérdésekkel és a nemzetiségi, illetve magyar kisebbségi problémával foglalkozott. Jelentős nyugati magyar lapokban is publikált ('Bécsi Napló', 'Irodalmi Újság', 'Katolikus Szemle', 'Új Látóhatár'). Halála után jelent meg a „Napfogyatkozás. Magyarok Szlovákiában” című tanulmánygyűjteménye (New York 1985).¹

A tematikusan rendezett, mintegy hat folyóméternyi irathagyatékban szinte monografikus bőségű forrásanyag, statisztikák és összegző gondolatfuttatások találhatóak a kommunizmus gépezetének magyarországi és utód-államokbeli működéséről, különös tekintettel a Felvidékre. Az anyag alapján kiválóan kutatható a korabeli emigránsok látóköre, szemlélete, forráshasználata, tudományos módszertana.

1. doboz

- A Szabad Európa Rádió magyar osztálya számos munkatársának rendkívüli felmondása, München, 1956. november 4 (eredeti gépelt, autográf aláírásokkal)
- Műsorsugárzási engedélyek
- Ö. J. sajtópublikációinak megjelent példányai („Magyarok Szlovákiában”, „A prágai tavasz”, „A Csemadok harmincnégy éve”, „Csehszlovákia – a magyar kisebbség porladása”)
- Kézirattöredékek, szövegváltozatok (15 mappa)

2. doboz

- Ö. J. szlovákiai magyarokról írt tanulmánykötetének anyaggyűjtése (18 mappa)

3. doboz

- Ö. J. szlovákiai magyarokról írt tanulmánykötetének anyaggyűjtése (19 mappa)
- „Lengyel írók” mappa
- Gépíratmásolatok, autográf jegyzetek
- Sajtóanyag-másolatok

---

¹ Borbándi Gyula: Nyugati magyar irodalmi lexikon és bibliográfia. Budapest 1992, 280; Uő: Ölvedi János: In: Uő: Emigránsok. Budapest 2002, 179–187; Uő.: Ölvedi János. In: Magyar Katolikus Lexikon. Főszerk. Diós István. Budapest 2005, 300–301.

4. doboz

- Sajtókivágatok
- Jegyzetfüzetek (3 db)
- hidegháborúval kapcsolatos sajtóanyagok

5. doboz

Ö. J. sajtópublikációinak megjelent példányai:

- „Magyarok Szlovákiában”
- „A prágai tavasz”
- „A Csemadok harmincnégy éve”
- „Csehszlovákia – a magyar kisebbség porladása”

6. doboz

Csehszlovákiával, a felvidéki magyarsággal kapcsolatos anyagok:

- „A barbárság ragálytünetei 1945-1948”
- „1948 és 1968 között. A ,jégtörő februártól’ a ,prágai tavaszig””
- „A magyar nemzetiség porladása”
- „A magyar kisebbség jogi helyzete”
- „A magyar iskolák elsorvasztása”
- „Sajtó és könyvkiadás”
- „Magyar kultúrmunkások Szlovákiában. A magyar kultúra munkásai (A CSEMADOK 34 éve)”
- „A szlovák nacionalizmus árnyai (proletár internacionalizmus, szocialista hazafiság)”
- „Kassai kormányprogram és előzményei”
- „1918 és előzményei. Trianon”
- „1968 – előzmények”
- „1968. augusztus 21.”

7. doboz

Csehszlovákiával, a felvidéki magyarsággal kapcsolatos anyagok:

- „Irodalom – Szlovákia”
- „Irodalom”
- „Könyvkiadás”
- „Színház”
- „Mezőgazdaság”
- „Ipar”
- „Nemzetiségi kérdés a népi-demokratikus Csehszlovákiában”
- „Helységnevek – politikai szereplők”
- „Csehszlovák–szovjet kapcsolatok”
- „Magyar történelmi emlékek”
- „Szlovákiai magyar emlékirat”
- (Szovjetunió – nemzetiségek)
- (Illyés Gyula cikkei, „Kicsi ország”)

8. doboz

Csehszlovákiával, a felvidéki magyarsággal kapcsolatos anyagok:

- „Idézetek”
- „Statisztika” (demográfia)
- „Politikai helyzet” (pártok)
- (Románia – nacionalizmus)

9. doboz

Szocialista történetírás:

- „Magyarország – nacionalizmus, patriotizmus”
- „Duna-völgyi együttműködés”
- „Irodalom – művészet”
- „Nacionalizmus – a népi-demokratikus országokban – statisztika”
- „Történelem – történelemtanítás”

10. doboz

1968 magyar vetülete, nacionalizmus a Kárpát-medencében:

- „Az ébredés korszaka”
- „Szlovák kérdés”
- „Egyház”
- „Magyarok Szlovákiában (társadalom)”
- „Magyarország – ideológia”
- „Index”
- „Nacionalizmus – általános helyzet”
- „Nacionalizmus – egri találkozók”
- „Magyarország – nemzetiségek”
- (Magyar kisebbség Erdélyben)

München, 2005. június–július

Baróthy Zoltán, az OSZK ösztöndíjas munkatársa

Regensburg, 2016. május 24.

Molnár Gergely, Körösi Csoma Sándor ösztöndíjas